

Hembygdsbladet

Årgång 10, nummer 3
Maj 2008

Enhörna Hembygdsförenings
informationskrift

NATIONALDAGSFIRANDE

Fredagen den 6 juni kl. 18.00 är det samling vid Överenhörna kyrka för årets firande av nationaldagen.

Fanborgen går till hembygdsmuseet där det blir tal samt sång och musik av Enhörna-kören. Medtag gärna kaffekorg och njut av en härlig försommarkväll tillsammans med andra enhörnabor. Vi kommer också att ha korvförsäljning.

Museet och sommarutställningen håller öppet hela kvällen och vår vernissage med enhörnakonst invigs.

V Ä L K O M M E N

Vernissage - Enhörnakonstnärer - Enhörnamotiv

I samband med nationaldagsfirandet har vi vernissage med konstverk från ett antal enhörnakonstnärer. Utställningen är i museet och kommer att pågå under hela sommaren. Konstverk från bl.a. Ingrid Anerud, Gudrun Engström, Rolf Erlandsson och Inger Jonsson ingår i utställningen.

Barntil låtet!

Ett familjeprogram i Årby loge, Enhörna, lördag den 31 maj, kl 12.00 - 16.00

- kl 12.30 **OGRÄS I RABATTEN** - en barnmusikal av Karin Runow
Barn och ungdomskörerna Små- och Sångfåglarna under ledning av Helena L Cronholm
- kl 14.30 **SKRATTLÖSA** - en humoristisk & musikalisk föreställning.
Text & regi Anders Nyström, musik Bo Lindell
Lena Lindell, Kicki Gunnarsson och Bo Lindell - Musikteater 89

Enhörna Teaterförening

Hembygdsföreningens traditionella **höstmarknad** hålls i år söndag den 31 augusti. Boka tiden redan nu, mer information kommer i nästa nummer av Hembygdsbladet.

Kyrkvandringen 2008

Redan vid 11-tiden hördes underbar orgelmusik från Ytterenhörna kyrka. Helena Cronholm ”lekte” fram härliga vårtoner och folk gick runt i kyrkan och beundrade interiören. Vår präst Robert Huldt inledde med en kortare predikan varefter information gavs om den förestående vandringen till Överenhörna kyrka. Drygt 40 personer, i åldrarna 1 till 80+, deltog i vandringen. Första stoppet var redan i Tuna där Leif Tellestedt berättade om Tuna by, Mars källa, Gillberga kulle (körsbärslunden) och inte minst om varför vägen till Sandviken kallas Slarvhagen. Nästa stopp var på planen framför Råvlöt där Robert (sekunderad av sin fru Annika och andra) berättade historien om den gamla prästgården.

Tuna, marknadsplats och Slarvhagsvägen.

Bussholm var nästa anhalt, där Gunnar Hanson redogjorde för hur trädgårdsverksamheten gick till förr. Intresset var stort och många frågor ställdes och till slut fick färdledaren Olle ”Moses” Karlsson mana på till nästa uppehåll vid Andersberg. Där bodde 91:ans skapare Rudolf Pettersson. Vi fick ta del av många personliga minnen från deltagarna.

Gunnar Hanson berättar om trädgårdsnäringen på Bussholm

Mitt emot Andersberg ligger Backa, där Amadeus Bianchini hade sin ateljé under några år omkring 1900.

Bianchini, som var folklivsskildrare och fotograf, var den som beskrev Enhörna som ”Körsbärslandet”. Efter lite information om torp, som numera endast finns kvar som grunder, hade vi den första ”fika-pausen” vid Varneby. Vandringen fortsatte sedan förbi Hammarby träsk, där Olle berättade om Träsk-Olles tall och träskstugan. Vid Jursta svängde vi av genom skogen och efter ytterligare en fikapaus kom vi fram mot ängarna där målet för vår vandring, Överenhörna kyrka, syntes i horisonten. Avslutningen i kyrkan blev en härlig avrundning på en underbar hembygdsvandring.

/Leif

Fikapaus vid Varneby

Kändisar med Enhörnaanknytning

Arne Sucksdorff och Astrid Bergman

Astrid Bergmans far var den store naturskildraren och upptäcktsresanden Sten Bergman. Astrid var gift med först Sven Gillsäter och sedan Arne Sucksdorff, bägge mycket duktiga naturfotografer och filmare.

Arnes viktigaste filmer är Människor i stad som belönades med en Oscar för bästa regi. Den första någonsin till en svensk regissör. Andra filmer var Mitt hem är Copacabana, Pojken i trädet och Det stora äventyret.

Astrid var själv en mycket duktig naturfotograf och gav ut ett flertal böcker med bilder på blommor och ett antal barnböcker.

Hon och Arne bodde på 1950-talet i Enhörna.

Först i Sjövik sedan i Klosterhagen.

/Peder

Astrid Bergman Sucksdorff, född Bergman 17 januari 1927 i Solna, svensk naturfotograf och författare med bland annat prisbelönta barnböcker bland sina meriter. Bergman Sucksdorff tilldelades Astrid Lindgren-priset 1984.

Arne Edvard Sucksdorff, född 3 februari 1917 i Stockholm, död 4 maj 2001 i Stockholm, var en svensk regissör, manusförfattare, fotograf och dokumentärfilmare.

TRÄSKSTUGAN I HAMMARBY

JOHANNA ERIKSSON

föddes 1845 i Nöttesta i Över-Enhörna som enda dottern till Gustaf Eric Jansson. Hon avled 1930 i Stora Björklunda i Ytter-Enhörna.

DOTTERN TILDA

(MATILDA) föddes 1881, också Nöttesta, och avled 1955 i Stenvreten i Ytter-Enhörna.

(Fotografi nr 190 i slöjdsalen)

En kortfattad levnadshistoria över Johanna och hennes familj

Enligt kyrkböckerna föddes Johanna Christina Gustafsdotter i Nöttesta Södergård och var ”hemmadotter” till Gustaf Jansson. Hon gifte sig i november 1866 med drängen i Sånghus, Johan Petter Eriksson. Efter giftermålet flyttade Johan Petter till Johannas föräldrahem där svärfar och svåger säkerligen inte tackade nej till hans hjälp i jordbruket då svärfar sedan några år tillbaka, förutom flera andra förtroendeuppdrag, också hade blivit utsedd till Över-Enhörnas första kommunalnämndsordförande. När han avled 1882 övertog Johan Petter arrendet i Nöttesta. I Johannas och Johan Petters äktenskap föddes nio barn, varav åtta uppnådde vuxen ålder: Maria, August, Augusta, Johan, Emil, Matilda, Fredrik och Edvin. Alla barnen utom Edvin föddes i Nöttesta och tre av barnen bildade så småningom egna familjer: Maria, Augusta och Johan. I mars 1887 lämnade familjen Nöttesta och flyttade till Ytter-Enhörna där Johan Petter blev torpare i Nytorp, ett torp under Varnby. Vid flyttningen var det endast Maria som flyttat hemifrån, medan de övriga barnen hjälpte till med arbetet på torpet var och en efter egen förmåga. År 1903 avled Johan Petter och Johanna blev då ensam med de tre hemmavarande barnen Emil,

Tilda och Edvin och då fanns på torpet i djurväg två dragoxar, fyra kor, grisar, höns och dessutom bikupor eftersom Johan Petter var biodlare. Året efter flyttade Johanna tillsammans med Tilda och Edvin till ”Träskstugan” i Hammarby, där de bodde kvar till 1913 då de flyttade till Årby, då hade även Emil anslutit sig till familjegemenskapen. Vid Årby arbetade modern som hushållerska, bröderna som statdrängar och Tilda står skriven som ”hushållsbiträde”, förutom perioden 1917-1919, då hon arbetade som hushållerska på Horns säteri. I november 1928 flyttade Johanna med de tre nu oskiljaktiga syskonen till Stora Björklunda, och där avled hon 1930 av ”ålderdomsavtyning”, 84 år gammal. I Stora Björklunda, där Tilda skötte deras två kor och kärnade det smör som sedan såldes på torpet i Södertälje, bodde syskonen kvar till 1945 då flyttlasset gick till Stenvreten i Varnby, en liten stuga med kök och kammare. Där avled Tilda 1955 av åderförkalkning i hjärtat, 74 år gammal.

Bertil Wallin

Rapport från årsmötet

Drygt 50 medlemmar kom till årsmötet för att följa förhandlingarna, köpa lotter, dricka kaffe, lyssna på "dansbanehistoria" och inte minst, umgås med andra enhörnabor.

Styrelsen redogjorde för det gångna årets verksamhet och ekonomiska utfall. Bland annat har museet har fått ny belysning och fotoutställningen har utökats. Sommarutställningen "Mötesplatser i Enhörna" har varit välbesökt och den sommarauktion som genomfördes var en succé.

Till ny medlem i styrelsen valdes Gertrud Nilsson, Skogshyddan, som efterträdde Sven-Eric Åkerman. Sven-Eric har under många år aktivt arbetat inom styrelsen och bland annat skött om byggnaderna i vårt museum. Med ålderns rätt minskar han nu sitt engagemang i föreningen men lovar att ställa upp på marknaden och att visa våra lantbruksredskap i Åleby-ladan.

Som ett bevis på den uppskattning vi i styrelsen känner för Sven-Eric, utnämndes han till hedersmedlem i föreningen.

Kåsören Kicki Alfredsson och Hedersmedlemmen Sven-Eric Åkerman

Kaffebordet var som vanligt fyllt med gott hembakt bröd och många lät sig väl smaka.

Olle Karlsson i Ahl hade hand om lotteriet och med hjälp av en nyrenoverad tombola från förr och fantastiskt fina priser lyckades han sälja lotter för 4.000:-. Lycklig vinnare av den handsmidda silverbroschen blev Naime Thorberg.

Olle med den gamla tombolan och ivriga lottköpare

Mötet avslutades med ett kåseri av Kicki Alfredsson på temat "Den gamla dansbanan...". Med hjälp av bilder och gamla tidningsurklipp från 50- och 60-talet berättade Kicki om hur det gick till när man arrangerade danser och fester på festplatsen och Friluftsgården. Snoddas, Stig Järrel, Sigge Fürst, Owe Thörnkvist och många fler har uppträtt tillsammans med olika dansbandsorkestrar. Cays trio tillhörde också stammisarna. Att Kickis föredrag blev uppskattat märktes inte minst på den mängd kommentarer som åhörarna kom med. /Leif

Arnold Wahlstedt berättar hur det gick till på dansbanan i Enhörna, då han var ung.

Tack alla ni som redan betalt medlemsavgiften. En vädjan till er andra, gör det snarast, verksamheten är helt beroende av våra medlemsintäkter. Vi har hittills i år fått 25 nya medlemmar (varmt välkomna!) och är nu över 500 enskilda/familjer som stöder föreningen. /Styrelsen

Enhörna Hembygdsförenings styrelse:

Leif Tellestedt, ordförande	tel: 550 447 05	Birgitta Wulkan	tel: 550 491 28
Olle Karlsson, vice ordf	tel: 550 440 37	Jan Munck	tel: 550 420 14
Britt-Mari Gylefors, sekr	tel: 550 421 30	Bo Staflund	tel: 552 461 35
Anne-Marie Andersson	tel: 550 420 16	Gertrud Nilsson	tel: 550 421 25
Mona Elveskog	tel: 550 420 28	Peder Edström	tel: 550 441 03

Box 39, 15023 Enhörna, Medlemsavgiften är 75/100:-/år (enskild/familj)

Postgiro 23 89 45-0, Bankgiro 822-6565

Hembygdsmuseet hålls öppet söndagar juni-sep, 13.00 - 16.00. Tag kontakt med någon i styrelsen om du vill besöka museet vid annan tidpunkt.

Besök föreningens hemsida: www.enhorna.nu